

IGSMiE
PAN

Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

Podstawa przyszłego działania
Instytutu Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią Polskiej
Akademii Nauk

Autor: Prof. dr hab. inż. Krzysztof Galos
Dyrektor Instytutu

Uroczyste otwarcie Centrum Zrównoważonej
Gospodarki Surowcami i Energią
Kraków, 25 października 2023

Z kart historii

2 / 42

1986–1987 – Zakład Podstaw Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN

1987–1988 – Zakład Podstaw Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN

1988–1998 – Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN

Od 1998 – Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN

Hasło przewodnie (motto) obecnych działań Instytutu

3 / 42

W świetle dotychczasowego dorobku naukowego i aplikacyjnego Instytutu oraz obecnie prowadzonych oraz możliwych do realizacji w Instytucie wysoce interdyscyplinarnych prac badawczych i badawczo-rozwojowych, podstawowe motto dalszych działań Instytutu to:

Surowce i Energia dla Człowieka

Działania te są i będą realizowane głównie w następujących obszarach:

Źródła – Technologie – Ekonomia – Rynek – Środowisko

Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN w liczbach

4 /42

OKOŁO

130

Pracowników, w tym
niemal 70 osób na
stanowiskach naukowych

70

Wysoka pozycja
naukowa instytutu
(kategoria „A”)

A

Pion naukowy Instytutu:

5

ZAKŁADÓW, a w ich obrębie
kilkanaście pracowni
specjalistycznych

37

Lat działalności

PONAD

150

Publikacji naukowych rocznie

PONAD

100

Prac naukowo-
badawczych rocznie
i kilkanaście projektów
międzynarodowych

PONAD

80

Krajowych i zagranicznych jednostek
naukowych, z którymi współpracuje
Instytut

PONAD

100

Podmiotów gospodarczych w kraju i zagranicą,
dla których Instytut realizuje prace badawcze

Instytut w latach 2017-2022 – kilka liczb

5 /42

Dwukrotny wzrost łącznych rocznych przychodów Instytutu do 29,8 mln zł w 2022

Wzrost liczba zatrudnionych w Instytucie o 34% do 124 osób (+około 20 osób zatrudnionych czasowo do realizacji projektów)

Wzrost przeciętnego wynagrodzenia pracownika Instytutu o ponad 85%, a łącznego funduszu płac o ok. 150% do 15,6 mln zł/r

Łącznie pozyskane środki na realizację projektów – ponad 32 mln zł/6 lat:

- 44 projekty międzynarodowe (w tym 12 Horyzont2020/ Horyzont Europa, 15 KIC Raw Materials, 5 Mechanizm Finansowy EOG, 2 PASIFIC, i in.)
- 25 projektów krajowych (w tym 8 współfinansowanych przez NCBiR, 4 przez NCN, 3 przez NAWA, 6 przez MEiN, i in.)

Łączne pozyskane środki na usługi badawcze dla otoczenia społeczno-gospodarczego – około 35 mln zł/6 lat:

- 80-100 umów rocznie na usługi badawcze na zlecenie podmiotów gospodarczych oraz administracji rządowej i samorządowej

Łączna wysokość subwencji statutowej – ponad 47 mln zł/6 lat, spadek udziału subwencji w łącznych przychodach z 45% do 30%

„Cechy charakterystyczne” Instytutu

6 /42

Wysoki poziom naukowy (kategoria A) oraz stały stabilny rozwój naukowy pracowników

Systematycznie rosnące uczestnictwo Instytutu w realizacji projektów międzynarodowych (zwłaszcza Horyzont2020/ Horyzont Europa oraz KIC Raw Materials) oraz krajowych (zwłaszcza finansowanych przez NCBiR)

Długoletnia bliska współpraca z wszystkimi wiodącymi krajowymi firmami górniczymi (surowcowymi) i wieloma energetycznymi

Wspomaganie wielu instytucji rządowych i samorządowych wiedzą ekspercką z zakresu gospodarki surowcami i energią

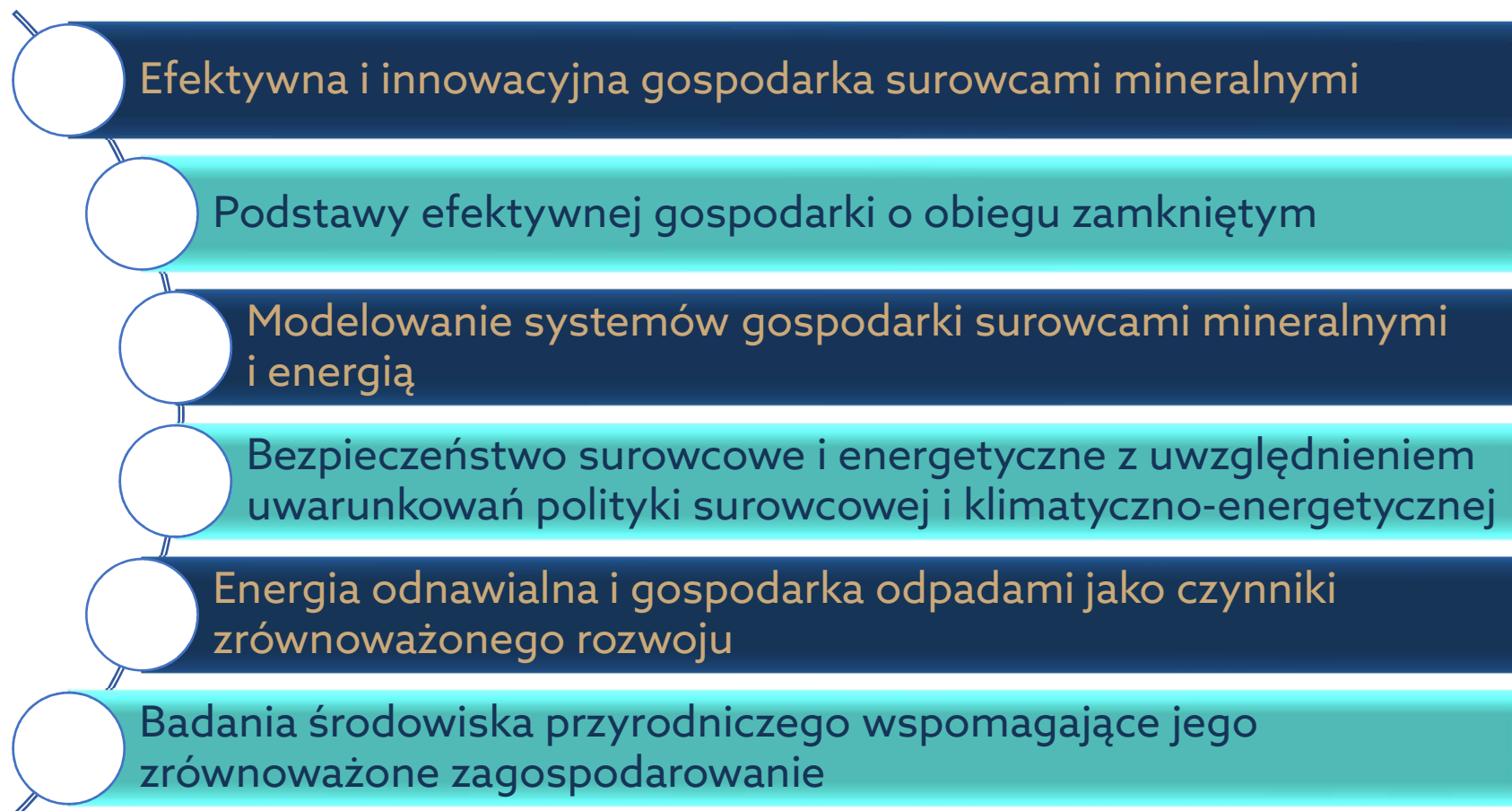
Owocne łączenie doświadczenia długoletnich pracowników Instytutu z zapałem i nowoczesnymi umiejętnościami pracowników młodszych

Obecny profil naukowy Instytutu

7 / 42

Szybko zachodzące zmiany w gospodarowaniu surowcami i energią, w tym rosnące znaczenie **gospodarki o obiegu zamkniętym i odnawialnych źródeł energii**, sprawiają, iż profil naukowy Instytutu ulega ewolucyjnej zmianie. Obecnie koncentruje się on na sześciu głównych obszarach badawczych:

Obszary prac naukowych i badawczo-rozwojowych Instytutu

8 / 42

Nowa struktura organizacyjna pionu naukowego Instytutu (od 2021 r.)

9 /42

Zakład Gospodarki Zasobami Mineralnymi

Zakład Gospodarki o Obiegu Zamkniętym

Zakład Polityki Energetycznej i Rynków Energii

Zakład Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii

Zakład Geoinżynierii i Inżynierii Środowiska

Obecna struktura zatrudnienia w Instytucie (stan na 30.09.2023):

- Profesorzy – 11
- Profesorzy instytutu – 13
- Adiunkci – 30
- Asystenci – 13
- Pracownicy badawczo-techniczni – 8
- Pracownicy inżynierijno-techniczni – 24
- Pracownicy administracyjni i inni – 25
- Razem – 124

Rozwój kadry naukowej Instytutu w ostatnich 6 latach:

- Uzyskanie tytułu profesora – 5 osób
- Uzyskanie stopnia doktora habilitowanego – 6 osób
- Uzyskanie stopnia doktora – 19 osób (w tym 13 osób w przewodzie prowadzonym w Instytucie)

Projekty naukowe i B+R realizowane w Instytucie w ostatnich sześciu latach

11 /42

- Program Horyzont 2020/Horyzont Europa – 12 projektów
- Program KIC Raw Materials – 15 projektów
- Projekty finansowane z Funduszy EOG i Norweskich – 5 projektów
- Projekty stypendialne (postdoc) w ramach programu PASIFIC – 2 projekty
- Inne projekty międzynarodowe – 10 projektów
- Projekty finansowane przez Narodowe Centrum Nauki – 4 projekty
- Projekty krajowe finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – 8 projektów
- Projekty finansowane przez Ministerstwo Edukacji i Nauki – 6 projektów
- Projekty finansowane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej – 3 projekty

- Urzędy centralne (m.in. ministerstwa odpowiedzialne za energię, klimat, środowisko, gospodarkę, geologię, gospodarkę złożami)
- Urzędy administracji terenowej i jednostki samorządu terytorialnego
- Inne jednostki naukowo-badawcze
- Spółki paliwowe i energetyczne
- Zakłady geotermalne
- Spółki górnicze i surowcowe
- Podmioty z branży gospodarki odpadami

Podstawowe przesłanki projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

13 /42

- Instytut posiada szczególne kompetencje m.in. w zakresie:
  - Odnawialnych źródeł energii: geotermii, źródeł hybrydowych, biomasy
  - Modelowania geologicznego, górniczego oraz gospodarowania energią i surowcami
  - Bezpieczeństwa energetycznego i surowcowego kraju
  - Wykorzystania surowców wtórnych i odpadowych
  - Wybranych aspektów geoinżynierii i inżynierii środowiska
- Wpływy z działalności usługowo-badawczej oraz realizacji projektów badawczo-rozwojowych stanowią obecnie >60% naszych przychodów

Ale niestety:

- Instytut posiadał do tej pory ograniczoną i wymagającą rozbudowy bazę laboratoryjną
- Instytut posiadał do tej pory ograniczoną i przestarzałą bazę lokalową (współwłasność 30-letniego budynku biurowego)

Dotychczasowa siedziba IGSMiE PAN (zdjęcie z 2017 roku)

14 /42

Laboratorium Geotermalne IGSMiE PAN w Bańskiej Niznej na Podhalu (zdjęcia z 2020 roku)

15 / 42

Zakładane kierunki rozwoju usług badawczych Instytutu dzięki realizacji projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

16 /42

Zrealizowanie Projektu ma pozwolić na rozwój nowych obszarów prac naukowo-badawczych i badawczo-rozwojowych w naszym Instytucie, w szczególności w zakresie m.in.:

- ❖ *Modelowania geologiczno-złożowego oraz modelowania i optymalizacji procesów górniczych,*
- ❖ *Analizy i modelowania gospodarki surowcami mineralnymi oraz gospodarki energią,*
- ❖ *Określenia możliwości zagospodarowania odpadów wydobywczych i innych odpadów przemysłowych,*
- ❖ *Modelowania procesów geotermalnych i systemów energetycznych w górotworze wraz z wykorzystaniem posiadanego wyposażenia rozbudowanego Laboratorium Geotermalnego,*
- ❖ *Określenia możliwości i uwarunkowań rozwoju użytkowania różnych rodzajów biomasy i innych biopaliw,*
- ❖ *Modelowania geoinżynierskiego wraz z pomiarami z wykorzystaniem posiadanego wyposażenia rozbudowanego Laboratorium Geofizyki Inżynierskiej.*

Adresaci oferty Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

17 / 42

W szczególności podmioty gospodarcze działające w obszarach:

ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ
ENERGII, MIKROENERGETYKI
I EFEKTYWNOŚCI
ENERGETYCZNEJ

ZRÓWNOWAŻONEJ
PRODUKCJI SUROWCÓW
ZE ŹŁÓŻ KOPALIN

PRODUKCJI
SUROWCÓW ZE ZŁOMÓW
I ODPADÓW

A TAKŻE:

JEDNOSTKI
ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ
I SAMORZĄDOWEJ
RÓŻNYCH SZCZEBLI

INNE JEDNOSTKI
NAUKOWO-BADAWCZE
I WYŻSZE UCZELNIE
(WSPÓŁPRACA)

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE,
ZWIĄZANE Z TEMATYKĄ
ZRÓWNOWAŻONEGO
GOSPODAROWANIA
ZASOBAMI

Podstawowe założenia projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

18 /42

Projekt miał na celu głównie rozwój bazy laboratoryjno-biurowej IGSMiE PAN dla poszerzenia jego oferty badawczej oraz poprawy warunków pracy pracowników Instytutu

Liderem projektu jest IGSMiE PAN, a wspierającymi partnerami przemysłowymi ZGH Bolesław S.A., Geotermia Mazowiecka i EGM S.A.

Projekt został sfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (ponad 15 mln zł) oraz ze środków Instytutu (ponad 12 mln zł, w tym kredyt 6 mln zł), z niewielkim udziałem finansowym partnerów

Projekt w fazie operacyjnej będzie zarządzany w IGSMiE PAN poprzez wydzielenie odrębnej komórki organizacyjnej zarządzającej projektem

Infrastruktura badawcza będzie miała charakter częściowo rozproszony:

- Większość inwestycji (nowy budynek laboratoryjno-biurowy oraz większość laboratoriów) jest zlokalizowana w Krakowie przy ul. Wybickiego 7A
- Realizowana jest także modernizacja i rozbudowa Laboratorium Geotermalnego w Bańskiej Niżnej koło Nowego Targu

Zakres rzeczowy projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

19 /42

1. Nowy budynek laboratoryjno-biurowy przy ul. Wybickiego 7A w Krakowie

- W technologii pasywnej z maksymalnym wykorzystaniem OZE (gruntowe pompy ciepła, fotowoltaika) oraz inteligentnym sterowaniem budynkiem (system BMS)
- Trzy zespoły laboratoriów, około 70 pokoi biurowych i nowa serwerownia
- Powierzchnia użytkowa około 2 130 m² + garaż podziemny około 550 m²
- Zrealizowane wg formuły „Projektuj i buduj” przez konsorcjum MTM Budownictwo Sp. z o.o. Tarnów i PBO Śląsk Sp. z o.o. Sosnowiec

Rozpoczęcie prac budowlanych 23 kwietnia 2021

20 /42

Stan prac w sierpniu 2021

21 /42

Stan prac w grudniu 2021

22 /42

Stan prac w maju 2022

23 /42

Stan prac w sierpniu 2022

24 /42

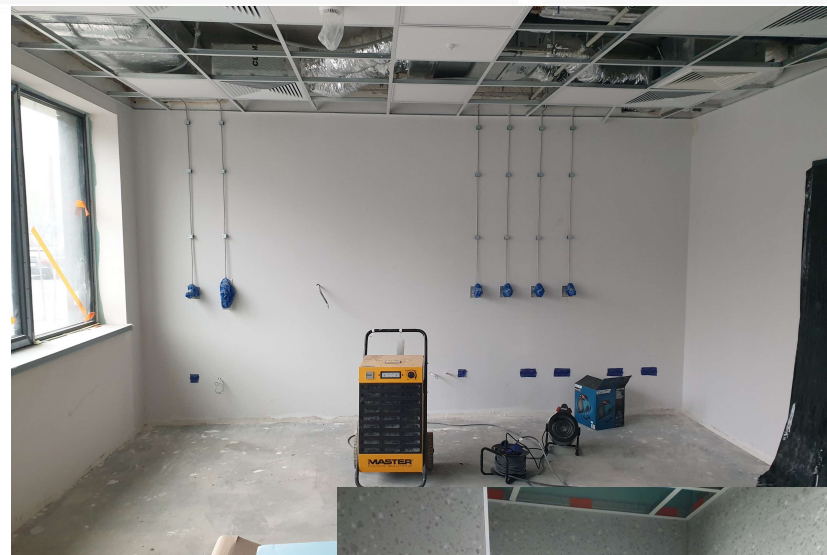

Stan prac w listopadzie 2022

25 /42

Nowy budynek laboratoryjno-biurowy (stan obecny)

26 /42

Zakres rzeczowy projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

27 /42

2. Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy:

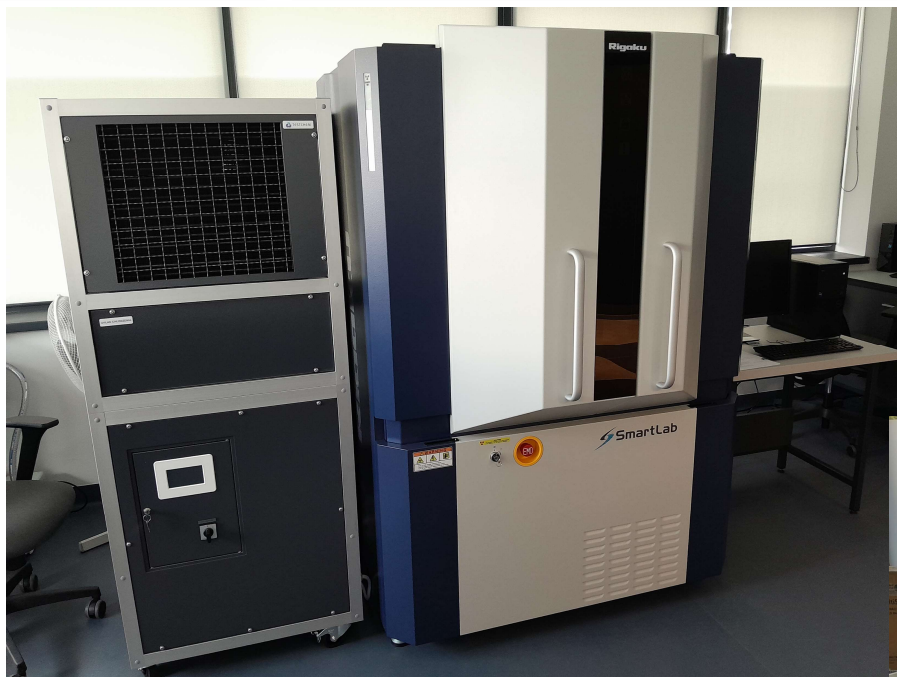
2A. Stanowisko Kompleksowych Badań Odpadów:

- ❖ **zespół urządzeń do badań składu chemicznego:**
  - kwadruopolowy spektrometr mas z plazmą wzbudzoną indukcyjnie ICP MS Thermo Scientific iCAP RQ
  - spektrofotometr UV-VIS Thermo Scientific Aquamate 8100
  - spektrometr - analizator rtęci Milestone DMA-80 evo
- ❖ **zespół urządzeń do badań składu ziarnowego:**
  - wstrząsarka do analizy granulometrycznej sitowej Haver&Boecker EML200 Premium Remote
  - laserowy analizator wielkości cząstek Malvern Panalytical Mastersizer3000+Hydro EV
- ❖ **zespół urządzeń do badań składu fazowego:**
  - badawczy mikroskop polaryzacyjny Nikon Eclipse Ci-L z katodą do immunofluorescencji CITL MK5 i kamerą mikroskopową cyfrową Delta Optical DLT Cam Pro
  - skaningowy mikroskop elektronowy SEM/EDS Thermo Fisher Scientific Axia ChemiSEM
  - dyfraktometr rentgenowski Rigaku Smartlab z oprogramowaniem do obróbki wyników SmartLab Studioll
- ❖ **zespół urządzeń pomocniczych:**
  - komora badań cieplnych Wamed-Lab KBC 100G
  - piec mufłowy MagmaTherm MT-1300-7-B2 3,5 kW 1300°C
  - młynek kulkowy Fritsch Pulverisette 1kW 1µm

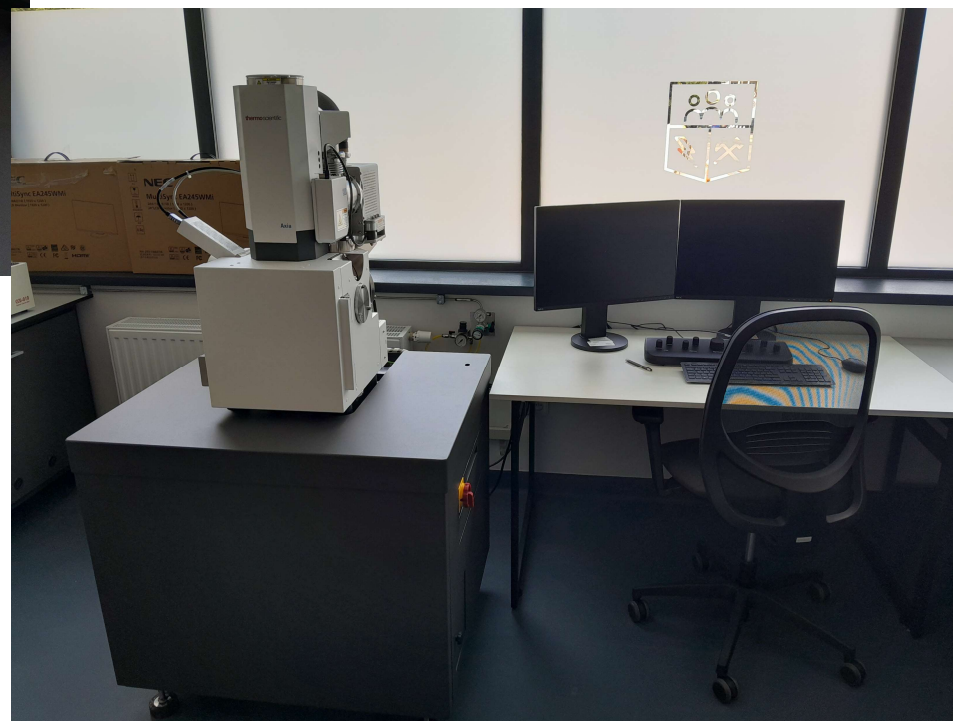
Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy

28 /42

*Dyfraktometr rentgenowski
Rigaku Smartlab
z oprogramowaniem do obróbki
wyników SmartLab Studioll*

*Skaningowy mikroskop elektronowy SEM/EDS
Thermo Fisher Scientific Axia ChemiSEM*

Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy

29 /42

Mikroskop polaryzacyjny Nikon Eclipse Ci-L z katodą do immunofluorescencji CIL MK5 i kamerą mikroskopową cyfrową Delta Optical DLT Cam Pro

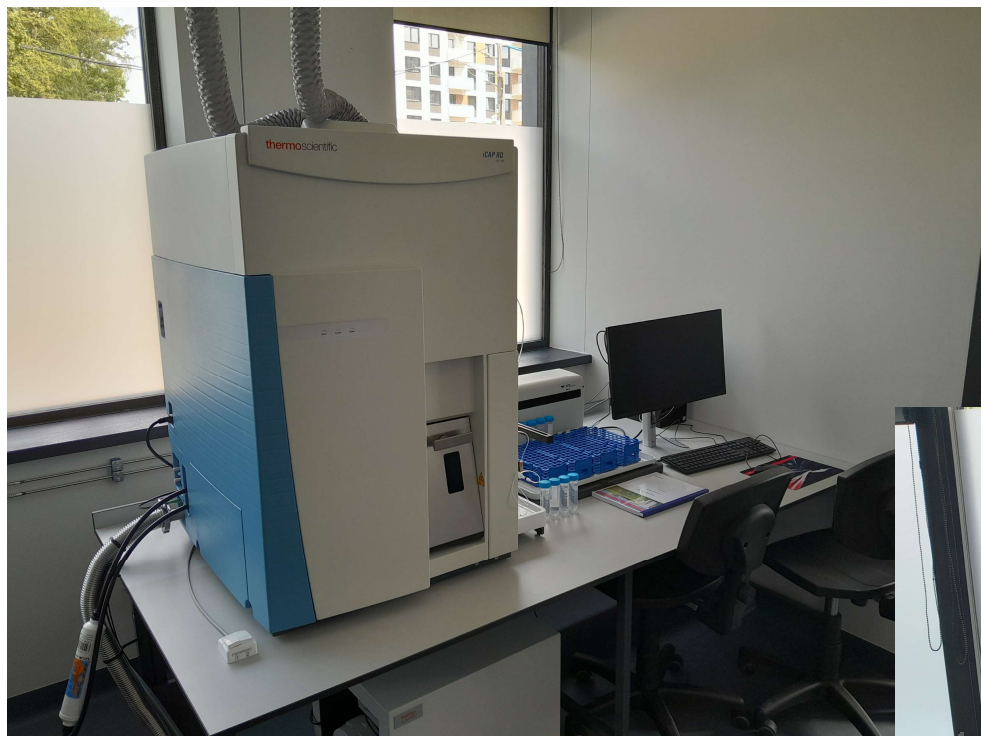
Laserowy analizator wielkości cząstek Malvern Panalytical Mastersizer3000 +Hydro EV

Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy

30 /42

**Kwadrupolowy spektrometr mas
z plazmą wzbudzoną indukcyjnie ICP MS
Thermo Scientific iCAP RQ**

**Spektrometr - analizator rtęci
Milestone DMA-80 evo**

Zakres rzeczowy projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

31 /42

2. Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy:

2B. Stanowisko Badań Biomasy:

❖ Zespół urządzeń specjalistycznych do badań różnych rodzajów biomasy:

- analizator CHNS LECO CHN828+S832
- analizator STA Netsch Perseus STA 449 F3 Jupiter sprzężony bezpośrednio ze spektrometrem FTIR Bruker Alpha II
- kalorymetr izoperiboliczny LECO AC600
- analizator TOC Signal Group MiniFID 3010 Pure

❖ Zespół urządzeń pomocniczych:

- laboratoryjny młynek nożowy Testchem LMN-240 5,5 kW 5 mm
- laboratoryjny młynek nożowy Testchem LMN-100 2,2 kW 0,425 mm
- piec mufłowy Czylok FCF 7SHM 2,8 kW 1300°C

Laboratorium Kompleksowych Badań Odpadów i Biomasy

32 /42

**Analizator CHNS LECO CHN828+S832,
kalorymetr izoperiboliczny LECO
AC600 oraz analizator TOC Signal
Group MiniFID 3010 Pure**

**Analizator STA Netsch Perseus STA
449 F3 Jupiter sprzężony bezpośrednio
ze spektrometrem FTIR Bruker Alpha II,
analizator TOC Signal Group MiniFID
3010 Pure oraz kalorymetr
izoperiboliczny LECO AC600**

Zakres rzeczowy projektu Centrum Zrównoważonej Gospodarki Surowcami i Energią

33 /42

3. Laboratorium Geofizyki Inżynierskiej (rozbudowa):

Laboratorium do tej pory było wyposażone w:

- sejsmometr Geometrix Geode 48-kanałowy z akcelerometrem trójskładowym,
- georadar Mala ProEx z antenami powierzchniowymi i otworową
- zestaw sejsmometryczny Bruela-Kjera
- opracowane własne systemy pomiarowe: Lofres do pomiarów interferometrią sejsmiczną oraz Seismobile do pomiarów 3D budowy i właściwości płytkiego podłoża geologicznego metodą sejsmiczną i georadarową

Wyposażenie to zostało uzupełnione o:

- zestaw aparatury sejsmicznej R.T. Clark Companies 24-kanałowy z kablami połączeniowymi i kostką sieciową Geometrics
- zestaw do pomiarów drgań parasejsmicznych Vibra+
- akcelerometr trójosiowy PCB Piezotronics
- zestaw georadarowy Mala GX HDR z dwoma antenami i kółkiem pomiarowym

Laboratorium Geofizyki Inżynierskiej

34 /42

Zestaw georadarowy Mala GX HDR

Elementy przenośnej aparatury sejsmicznej i seismometrycznej

4. Laboratorium Modelowania Inżynierskiego:

Pięć obszarów modelowania:

1. Modelowania Geologiczno-Złożowego i Analityki Górniczej
2. Modelowania Geoinżynierskiego
3. Modelowania Procesów Geotermalnych i Systemów Energetycznych
4. Modelowania Zrównoważonej Gospodarki Surowcami
5. Modelowania Gospodarki Energią

Podstawowe oprogramowanie specjalistyczne: m.in. Matlab, CorelDraw, Grapher, Surfer, Voxler, Mathcad Prime, Oracle DB

Szczegółowe oprogramowanie specjalistyczne: m.in. GAMS Base, Itasca (FLAC3D, 3DEC, Griddle&BlockRanger, PFC Suite), Reflexw 2D/3D, Geogiga, FEFLOW FMH3, PetraSim, Toughreact, iTough2, TRNSYS, EDN, Aquachem, Aquifer Test Pro, Ventsim Design, Leapfrog Geo, ModelRisk, @Risk Pro, Oracle Crystal Ball

Sala komputerowa 10-stanowiskowa + dostęp zdalny z 70 pomieszczeń

Laboratorium Modelowania Inżynierskiego

36 /42

Sala komputerowa 10-stanowiskowa z dostępnymi około 30 programami specjalistycznymi (część dostępna także zdalnie z pozostałych pomieszczeń)

5. Laboratorium Geotermalne IGSMiE PAN w Bańskiej koło Nowego Targu (modernizacja i rozbudowa):

Laboratorium zlokalizowane w Bańskiej Niżnej na Podhalu, do tej pory obejmowało następujące obiekty (wyposażenie) i instalacje:

- otwór geotermalny Bańska IG-1,
- budynek główny pracowni i zaplecza Laboratorium Geotermalnego (biura, sala konferencyjna),
- budynek techniczny (wymiennikownia ciepła, zaplecze magazynowe),
- budynek hodowli ryb (zbiorniki do hodowli ryb, zaplecze magazynowe),
- szklarnia z suszarnią (funkcja szklarni i suszarni drewna),
- zbiornik technologiczny,
- system otworowej aparatury pomiarowej do testów złożowych,
- badawcze stanowisko odsalania wód geotermalnych, łączące odżelazianie wody z wykorzystaniem złoża katalitycznego, ultrafiltrację i dwa niezależne, połączone szeregowo systemy odwróconej osmozy.

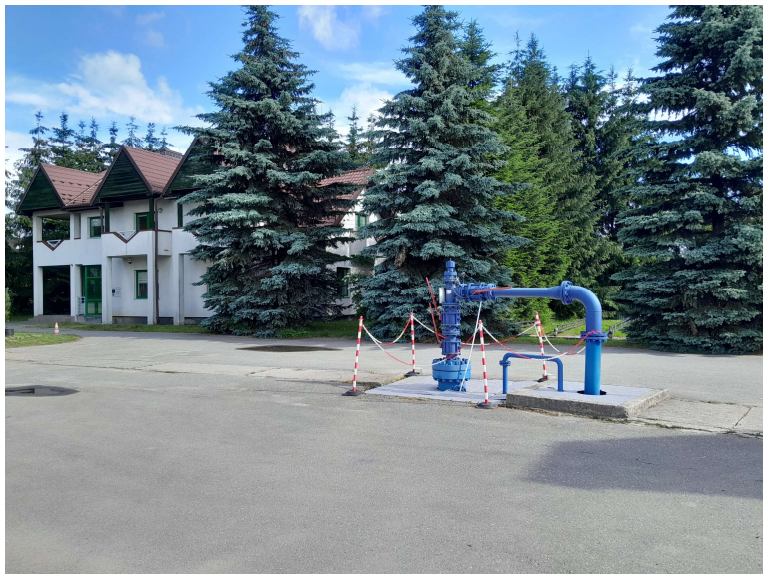
Proces rozbudowy i modernizacji Laboratorium objął:

- budowę nowej stacji badawczej do uzdatniania wody geotermalnej z hybrydowym systemem odsalania wraz z instalacją termicznego zateżenia koncentratu wykonaną przez Veolia Water Technologies,
- modernizację istniejących obiektów (budynek główny i techniczny, szklarnia).

Laboratorium Geotermalne

38 /42

**Otwór geotermalny
Bańska IG-1 oraz
budynek główny
Laboratorium**

**Kontenery z dotychczasowym
stanowiskiem badawczym
odsalania wód geotermalnych
oraz z nową stacją badawczą
uzdatniania wód
geotermalnych**

**Zrewitalizowane obiekty
wymyennikowni, suszarni
oraz szklarni geotermalnej**

Laboratorium Geotermalne

39 /42

*Nowe stanowisko badawcze
uzdatniania wód
geotermalnych
ze zintegrowanym systemem
hybrydowym odsalania oraz
termicznym załężaniem*

Oczekiwane rezultaty uruchomienia laboratoriów CZGSiE

40 /42

Poszerzenie
oferty
świadczonych
usług naukowo-
badawczych

Wzrost
dostrzegalności
Instytutu przez
podmioty
zewnętrzne –
zwiększenie
szans na
współpracę

Większa ilość
badań -
większa ilość
publikacji
o znaczącym IF

Większa szansa
uzyskiwania
dofinansowania
w projektach
B+R

Rozwój badań
w obszarze
m.in. odpadów,
biomasy,
modelowania
inżynierskiego
i geofizyki

Podziękowania dla współpracowników zaangażowanych w realizację projektu CZGSiE

41 /42

Członkowie zespołu koordynującego realizację całego projektu:

Michał Kopacz   Beata Fraś   Łucja Kucmin-Węglarczyk

**Osoby zaangażowane w realizację budowy
lub rozbudowy laboratoriów:**

Magdalena Wdowin   Beata Klojzy-Karczmarczyk   Tomasz Mirowski

Piotr Kunecki   Janusz Mazurek   Joanna Pszonka

Zenon Pilecki   Krzysztof Krawiec   Dominik Galica

Przemysław Kaszyński   Marcin Malec   Maciej Miecznik

Barbara Tomaszewska   Beata Kępińska   Wiesław Bujakowski

Leszek Pajak   Władysław Kęsek   Agata Kwolek-Galos

Inspektorzy nadzoru budowlanego:

Piotr Walkowski   Adam Strach   Grzegorz Ojczyk

Dziękuję za uwagę!

Krzysztof Galos

Dyrektor Instytutu Gospodarki Surowcami
Mineralnymi i Energią PAN